

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK IV., ČÍSLO 18

25. říjen 2007

(za dobrovolné příspěvky)

ROK STÉHO VÝROČÍ BLAHOŘEČENÍ SV. PANÍ ZDISLAVY – PATRONKY RODIN

Tradice Otců

Ze spisu „Pokyny“ od svatého opata Kolumbána

Jak blažení a šťastní jsou ti služebníci, které Pán při svém příchodu najde, jak bdí! Blažené bdění, čeká-li se na Boha, původce všeho, který všechno naplňuje a všechno přesahuje!

Kéž by i mne, docela nepatrného, ale přece svého služebníka, ráčil podobně

probudit ze spánku netečnosti a zapálit ohněm božské lásky! Kéž až nad hvězdy šlehá plamen jeho lásky a plane touha po jeho nesmírné milosti! Kéž tento božský život ve mně hoří bez ustání!

Kéž bych žil tak, aby má svítilna v noci stále hořela v chrámě mého Pána, aby svi-

tila všem, kdo vcházejí do domu mého Boha! Hospodine, ve jménu Ježíše Krista, tvého Syna a mého Boha, tě prosím: Dej mi takovou lásku, která nikdy nehasne; ať se moje svítilna dá zapálit, a nedá zhasit; ať mě hřeje a druhým svítí.

A ty, Kriste, náš nejmilejší Spasiteli, rač naše svítilny zapálit. Ať trvale svítí v tvém chrámě a od tebe ať dostávají světlo nehasnoucí, aby se naše temnoty rozjasnily a my abychom zaplašovali temnoty světa.

Jsou všechna náboženství stejná?

Protináboženská zaujatost médií

Na letošním liberálním Fóru, pořádaném tradičně Václavem Havlem, se sešla řada lidí zvučných jmen. Letos přijela i Christine Amanpourová, korespondentka zpravodajské stanice CNN. Před nedávnem na této stanici uvedla trojdílný seriál „Boží válečníci“, v němž tvrdila, že nejen islamisté, ale i židé a křesťané jsou nebezpečím pro demokratický svět. Všichni, podle Amanpourové, ohrožují západní společnost teokratickými koncepty. Seriál staví vedle sebe náboženské nadšení stoupenců těchto tří náboženství a do mysli posluchačů sugeruje strach z náboženství. Přechází fakt, že extrémismus židů a křesťanů jejich komunity odsuzují a mezináboženský teror u nich prakticky neexistuje.

Amanpourová samozřejmě není v této podjatosti sama. Český týdeník *Respekt* otiskl článek Iana Burumy, který říká, že náboženství nemusí být jen špatné. Jako pozitivní příklady uvádí barmské mnichy a politické angažmá křesťanů na Filipínách a v jižní Koreji. Na stejnou rovinu s nimi však staví i politickou víru komunistů.

Amanpourová i Buruma odrážejí dvojí tabu dnešních tvůrců veřejného mínění. Ti pomíjejí, že vražedné totalitní režimy minulého století byly postaveny na ateismu: to platí bezvýhradně o komunismu a do značné míry i o nacismu, jehož snaha o vzkříšení pohanství nenašla ve veřejnosti větší ohlas.

Codex Mendoza, Aztécké oběti. Foto: aruro/famst.org

Ještě ožehavější je druhé tabu: úzkostné trvání západních liberálů na tom, že všechna náboženství jsou stejná – Mohamed jako Ježíš, *vsjo ravno*.

Riskujeme velké pobouření, příznáme-li, čeho jsme si jako křesťané vědomi: všechna náboženství nejsou stejná.

Pro ilustraci připomeňme náboženství starých Aztéků. Pro ně byl charakteristický kult lidské oběti. Ritualizovaná vražda představuje cíl a smysl společenské existence. Rozdíl mezi dobrem a zlem je zlikvidován. Aztécké náboženství je soustředěno na temnotu a děs.

Otázku, zda může být nějaké nábožen-

ství zásadně špatné, musíme po seznámení s aztéckým kultem zodpovědět pozitivně: ano, může. A populární tvrzení, že všechna náboženství mají stejnou hodnotu, musíme, chceme-li být čestní, zásadně zpochybnit. Jen křesťanství chápe biblický pojem „bližní“ jako „každý“.

V debatě o seriálu Christine Amanpourové byl citován i výrok zesnulého kardinála Lustigera. Ten řekl, že srdcem každé kultury je kult. Všechny kultury se klanějí Bohu. Ale otázka je, zda předmět klanění má skutečnou hodnotu.

Podle RC a Mercatornet zpracovala -mf-

ZPRÁVY

Základem demokracie je přirozený zákon

Při audienci, kterou Benedikt XVI. poskytl členům Mezinárodní teologické komise po jejím výročním zasedání, řekl papež, že demokracie musí být založena na přirozeném zákoně. Je to norma, kterou Stvořitel vepsal do lidského srdce, jež člověku umožňuje rozlišovat dobré od zlého.

V dnešní době, řekl papež, se původní jistota o základech lidského bytí i etického chování ztrácí, a učení o přirozeném zákoně se střetá s opačnými koncepty. „To má obrovský dopad na občanský a společenský řád. Mysl mnoha odborníků ovládlo pozitivistické pojetí zákona.“

Papež připomněl, že dnes někteří lidé pokládají za podmínku demokracie etický relativismus, protože se domní-

vají, že ten zaručuje toleranci a vzájemný respekt. Pokud by tomu tak bylo, pak by v každém okamžiku bylo většinové mínění posledním zdrojem zákona, a dějiny ukazují, že se většina může mylit. „Pravou racionalitu nezaručí souhlas mnoha lidí, ale pouze otevřenost lidského rozumu vůči Božím myšlením jakžto zdroji racionality.“

„Přirozený zákon zaručuje člověku možnost žít svobodně a důstojně, protože ho chrání před ideologickou manipulací a mocenskou svévolí,“ řekl papež.

„Pravý pokrok jednotlivců i společnosti záleží na respektu k přirozenému mravnímu zákonu,“ uzavřel papež.

Zenit

Dokumenty o procesu s templáři

25. října Vatikán oficiálně zveřejnil soubor dokumentů týkajících se procesu s templáři. Klíčovým dokumentem je zde „chinonský pergamen“ ze srpna 1308 o rozměrech 700x580 mm, původně opatřený pečeti třetí papežských legátů, kteří tvořili apoštolskou komisi *ad inquirendum*, ustavenou papežem Klementem V.

Chybně zařazený dokument objevil profesorka Barbara Fraleová. Kopie dokumentu je uložena ve vatikánských archivech pod referenčním číslem *Archivum Arcis Armarium D 218*.

Dokument obsahuje absoluci Klementa V., kterou udělil velmistrovu Jacquesu de Molay a dalším představeným řádu poté, co se káli a žádali Církvi o odpuštění. Po formální přísaze, jež byla povinná i pro ty, kdo byli jen podezřelí z hereze, bylo pro templáře obno-

veno katolické *communio* a směli opět přijímat svátosti.

Předtím v říjnu 1307 byli templáři uvězněni na rozkaz krále Filipa, který už předtím nasadil do řádu své špehy. Výsledky byly i na tuto dobu velmi brutální, takže v únoru 1308 papež suspendoval plné moci francouzských inkvizitorů a příslušného biskupa. Templáři přesto zůstali ve vězeních.

Byli předvoláni na koncil ve Vienne, který začal v říjnu 1310, kde byla znovu zkoumána jejich vina. V témž roce došlo k prvním popravám templářů; velmistr byl popraven roku 1314.

Z chinonského pergamenu vyplývá, že papež byl přesvědčen o vážných přestupcích templářů proti morálce a plánoval radikální reformu řádu. Výslovně se zde říká, že obvinění z hereze se nepotvrdila.

Zpráva vatikánského archivu, prameny

O křesťanství na Masarykově univerzitě v Brně

Rektor Masarykovy univerzity převzal záštitu nad podzimním projektem Moravskoslezské křesťanské akademie. V jeho rámci navštíví každou z devíti fakult Masarykovy univerzity osobnost, která má co říci mladým lidem a zároveň má něco společného s křesťanskou vírou. Studenti tak dostanou možnost nahlédnout do „Tajemného světa víry“, jak se celý projekt jmenuje.

Setkání se studenty začínají v pondělí 15. října v 18 hodin na Lékařské fakultě

Masarykovy univerzity, kde se se studenty setká Marie Svatošová, zakladatelka hospicového hnutí v ČR. Studenti se dále mohou těšit např. na prof. Tomáše Halíka (Právnícká fakulta MU), astronoma Jiřího Grygara (Přírodovědecká fakulta), fotbalistu Antonína Panenku (Fakulta sportovních studií) či arcibiskupa Jana Graubnera (Filosofická fakulta).

Podrobné informace jsou k dispozici na webu Moravskoslezské křesťanské akademie www.mska.biz.

MSKA

Beatifikace mučedníků španělské občanské války

V neděli 28. října byla v Římě vyhlášena beatifikace 500 mučedníků náboženské perzekuce ve Španělsku třicátých let. Mluvčí španělské biskupské konference P. Juan Antonio Martínez Camino řekl v projevu na Augustinianu, že tato beatifikace je výjimečná jednak počtem blahoslavených, jednak první zkušeností se spoluprací různých postulatorů, jednak tím, že se týká prakticky všech španělských diecézí. Přes velký počet kauz byl každý jednotlivý případ pečlivě zkoumán.

S těmito novými blahoslavenými se počet církevně uznaných mučedníků španělské války zvyšuje na 977, z toho 11 svatých. Na náboženskou perzekuci upozornil roku 1933 papež Pius XI. v encyklice *Dilectissima nobis*.

Fides

Papež o svatém Hilariovi z Poitiers

Při generální audienci 10. října hovořil papež o svatém Hilariovi z Poitiers. Vyzdvihl především jeho schopnost vyvážit mírnost v osobních vztazích s pevnou obranou církevního učení.

Svatý Hilarius ve 4. století čelil ariánské herezi. Přesto, řekl papež, projevoval smířlivost vůči těm, kdo se domnívali, že Syn je pouze podoben Otci co do podstaty, a přirozeným způsobem se je snažil vést k plnosti víry – k učení o rovné podstatě obou. „Jeho smířlivý duch se snaží chápat ty, kdo dosud nedospěli k plnosti pravdy a s velkou teologickou inteligencí jim pomáhá dospět k plnosti víry v pravé božství Ježíše Krista.“

Zenit

Berlínští katolíci informují o víře

V Lichtenbergově domě vedle katedrály svatých Hedviky každý den nastupují katolíci dobrovolníci, kteří návštěvníky katedrály informují o katolické víře. Pro návštěvníky je otevřeno foyer domu, k máni je zde i katolická literatura a umění.

Dobrovolníků je zatím 21, služba je otevřena denně od 10 do 17 hodin.

Lichtenbergův dům je pojmenován po prelátu Lichtenbergovi, který byl za války popraven nacisty.

Die Tagespost

ZPRÁVY / KOMENTÁŘE

USA: konvertitka mluví k mladým o cudnosti

Dawn Edenová poznala před svou konverzí ke katolicismu životní styl odpovídající „Sexu ve městě“. Když objevila jiný způsob života, stala se „mluvčí v otázkách cudnosti“ ve Společnosti kardinála Newmana.

Hovoří ke studentům na kolejích po celé zemi a pomáhá mladým lidem, aby se vyhnuli pasti povrchních vztahů a připravovali se na autentickou lásku. Napsala i knihu *The Thrill of the Chaste*, kde líčí svou osobní zkušenost: „Byla jsem lapa na životním stylem, který mi nedával nic z toho, co slibují média a módní názory.“ [...] „V určitém okamžiku jsem si uvědomila, že všechny ty sexuální kontakty mne nepřivedly o nic blíže k manželství nebo alespoň pevnému vztahu.“ [...]

„I když jsem velmi chtěla, aby některý muž zůstal, cítila jsem v hloubi duše, že určitě zase odejde.“

Knihou líčí, jak se poté, co se rozhodla pro cudnost, začal v ní samotné rozvíjet jiný přístup k mužům, že získala nový respekt k druhému pohlaví i k sobě samé. „Nikdy předtím jsem si nedovedla představit, že bych mohla najít někoho, kdo by měl rád i tu část mého já, kterou já sama nemám ráda. Mou slabost, mou nejistotu, mé nedostatky...“

Edenová své postavení „mluvčí o otázkách cudnosti“ chápe jako povolání, kde se snaží zhodnotit všechno, čím prošla, a mluvit o tom k mladým lidem.

Zenit

Místo AI – „Benensonova společnost“

Podle názoru australských biskupů se Amnesty International změnila v organizaci, která vylučuje katolíky. Její zásadně propotratová pozice zavinila, že si katolík členství může už jen těžko zodpovědět, prohlásil předseda australské biskupské konference arcibiskup Philip Wilson.

Arcibiskup proto vyzval katolíky, aby hledali jiné cesty obrany lidských práv. Biskupové podporují projekt, který

vznikl v koleji svatého Aloise: byla zde založena „Benensonova společnost“, která nese jméno zakladatele Amnesty International, katolického právníka Petera Benensona.

Členy Společnosti se mohou stát jednotlivci i např. školní skupiny: organizace se zaměřuje na boj s nespravedlností, porušováním lidských práv a na solidaritu s vězni a týranými lidmi.

Kathnet

81. misijní neděle Misijní most modlitby

Přesně před 80 lety vyhlásil Svätý otec Pius XI. každou předposlední říjnovou neděli za Misijní neděli, kterou od té doby na celém světě organizuje Papežské misijní dílo šíření víry. Tento celosvětový den modliteb je spojený s finanční sbírkou, z níž se pravidelně podporují projekty na pomoc nejpobytnejším (dnes přibližně v 1100 misijních diecézích). V rámci letošních misijních oslav přichází Papežská misijní díla v ČR s nabídkou vytvoření společného Misijního mostu modlitby a to v předvečer letošní Misijní neděle v sobotu 20. října ve 21 hodin. Všichni zájemci se mohou doma či v kostele sejít, zapálit svíčku a pomodlit se růženec nebo jakoukoli modlitbu za misie, misionáře, chudé a trpící lidi, za šíření radosti evangelia na celém světě. Svíce pro tuto aktivitu mohou být předem požehnány v kostele.

Národní kancelář Papežských misijních děl v České republice prosí všechny, kdo se chystají zapojit do Misijního mostu modlitby nebo dalších akcí spojených s Misijní nedělí, aby ji o plánovaných aktivitách co nejdříve stručně informovali.

Kruciáta v České republice

Příspěvek na II. světové modlitební konferenci pro život konané v Krakově v říjnu 2007

Rád bych vás seznámil s projektem Kruciáta, kterou jsme se pokusili podnítit v České republice v březnu tohoto roku.

Zastupují organizaci „Hnutí Pro život ČR“, největší pro-life organizaci v naší zemi s cca pěti tisíci donátory a dalšími mnoha podporovateli. Bohužel ostatní organizace zabývající se pro-life tematikou prakticky vymřely, takže se musíme věnovat všemu – od lobbyingu přes osvětové kampaně, až po poradenskou činnost a modlitební aktivity. Proto se vždy trochu závistivě díváme do zahraničí, kde každá organizace má tu výhodu, že se může věnovat pořádně jedné oblasti zápasu o kulturu života, a kudy chodíme, modlíme se za další aktivní spolupracovníky.

Podotýkám, že Česká republika je jednou z nejateističtějších zemí na světě s aktivně praktikujícími asi dvěma procenty katolíků. Ke Kruciátě se k dnešnímu dni oficiálně přidalo přes dva tisíce lidí z celé republiky. Ti se písemně zavázali denně modlit za zvrácení kultury smrti, která se u nás v masivní míře rozmohla.

Podněty pro zahájení Kruciáta

Zmíním pár podnětů, proč jsme o zahájení Kruciáta u nás usilovali. Jednak nás inspirovaly informace na loňském I. modlitebním kongresu pro život ve Fatimě a následně informace, které jsme získali prostřednictvím přátel z Polska a prostřednictvím internetu. Již dlouhou dobu jsme totiž řešili dvě základní bolesti.

Hierarchie v beznaději

Ta první, na kterou naříkají všichni na severní polokouli, je stav diecézní hierarchie: pastýři se schovávají za stádo místo toho, aby je vedli, mají strach říkat jasné ano a ne pod záminkou různých výmluv (že nechtějí odradit zájemce a nebo naopak vyhnat přílišnými nároky vlašné katolíky atd.). Nám, kteří usilujeme o zastavení zabíjení dětí před narozením a zastavení zaplétání dalších a dalších generací do tohoto do nebe volajícího zla, hlas místní Církve velmi, ale velmi chybí. Je však příliš laciné si pouze stěžovat na biskupy a dát ruce do klína, jak se tak často děje. Biskupové totiž pouze vzorkem celé společnosti, tedy kněží i laiků.

Když jsme přemýšleli nad tím, jak ten-

KOMENTÁŘE

Foto: archív

to kruh prolomit, vycházeli jsme z reality v naší zemi a řekli si, že jediná možnost je nespolehat se na příkazy „shora“, které by stejně nikdo neměl odvahu vydat, ale obrátit se přímo na věřící s prosbami o modlitby. Protože však v Církvi není možné nic dělat bez biskupa, poprosili jsme jednoho z našich biskupů, zda by nám k této iniciativě požehnal. I když se nejprve zdálo, že má trochu obavy, sám se pak k naší radosti mezi prvními oficiálně připojil a zároveň i denně na účastníky Kruciáty v modlitbě myslí.

Lidé se tak začali modlit nejen za děti zabíjené před narozením, ale zároveň i za biskupy a kněze. Na ně je totiž útok ze strany ďábla mnohem větší a potřebují tudíž vyprositi mnohem více milostí. Je na lidech v jednotlivých místech, aby dali o modlitební iniciativě vědět svým přátelům ve farnosti. Aby poprosili kněze, zda by občas intenci mše svaté nevěnoval na tento úmysl, aby dal o Kruciátě v ohláškách ve farnosti vědět atd. Pokud kněz vidí zájem svých farníků, kteří jej ale zároveň nechťejí poučovat a nevyčítají mu něco, neodmítne je. A pokud se stane, že je opravdu příliš nedůvěřivý a odmítne, nic nebrání lidem ve farnosti, aby se o to více modlili za svého kněze a navzájem se povzbuzovali. Když kněží vidí, že lidem nejsou věci veřejné lhostejné, jim samotným to na přirozené rovině dodá mnohem větší naději a ochotu se postavit zlu čelem.

Krátce řečeno – pomocí Kruciáty za nenarozené děti se snažíme alespoň trochu řešit problém mlčící a ustrašené církve.

Lhostejnost občanů

Druhým bodem, s nímž se potýkáme, je beznaděť a tím i lhostejnost obyčejných lidí v občanské rovině. Myslím, že toto je do jisté míry společné všem postkomunistickým zemím. Bolševici si dali velmi mnoho práce s tím, aby para-

lyzovali vědomí odpovědnosti u jednotlivých lidí za věci veřejné. Naučili lidi starat se pouze o to, co se jich konkrétně dotýká, a je obecně nesmírný problém dostat lidi na celospolečenské akce, jako je např. pochod pro život, na přednášky či konference. Chvála Bohu se podařilo prolomit tuto pasivitu v oblasti finanční. Lidé si uvědomují, že bez jejich darů se například práce v ochraně lidského života absolutně nemůže uskutečňovat a tak můžeme dnes zcela nezávisle dělat to, co uznáme za vhodné – právě díky tisícům dobrých lidí, kteří nás finančně podporují. Mnohem těžší ale je naučit je, aby se sami aktivně zapojili a uvědomili si, že nedělají něco navíc, když se zajímají o veřejné záležitosti, ale že to je vlastně jejich povinností v míře odpovídající jejich hřivnám – což není vždy to samé jako společenské postavení.

Zde věříme, že Kruciáta také splní svoji roli. Neboť kromě nadpřirozené roviny se i v přirozené rovině odrazí to, že se denně za odstranění takového zla člověk modlí. Bere-li to vážně, nutně se začne po čase ptát sám sebe, jak může této věci pomoci i jinak, než jen modlitbou. Začne se zajímat o to, co se děje a zda mají jeho modlitby dopad. Začne se proto ptát také místních politiků, zda něco podnikli a případně je ponouká ke konkrétní činnosti. I politici, když si uvědomí, že tyto otázky jsou pro mnoho lidí důležité, jsou pak více ochotni jít s kůží na trh a zastávat se dobra oproti pasivnímu se poddávání zlu.

Za druhé tedy doufáme, že Kruciáta zanechá svou stopu i v rovině celospolečenské. Možná by mi dali přátelé z Polska za pravdu, že Kruciáta za nenarozené děti byla u nich už v době hlubokého komunismu jedním z výrazných impulsů vedoucích k probuzení občanské zodpovědnosti za věci veřejné.

Jak jsme Kruciátu zahájili u nás

Kruciátu jsme vyhlásili v březnu na celostátním pochodu pro život, které-

Hledejme opět pokoru a odvahu modlit se a postit, aby síla vycházející shůry mohla rozbořit hradby podvodu a lži, které očím tolika našich bratří a sester zakrývají od základu špatnou podstatu skutků i zákonů namířených proti životu, aby se tak jejich srdce otevřela a nadchla pro úmysly a záměry kultury života a lásky.

Jan Pavel II., *Evangelium Vitae*

ho se zúčastnilo odhadem až tisíc lidí. Účastníkům jsme nabízeli letáček a odpovědní lístek, pomocí něhož je možné se ke Kruciátě osobně připojit. Před vyhlášením jsme požádali o požehnání nejenom našeho českého biskupa, ale na osobní audienci u kardinála Alfonso López-Trujilla, předsedy Papežské rady pro rodinu, jsme požádali o požehnání růženců, které každému z účastníků Kruciáty posíláme. Myslím, že toto požehnání z Vatikánu pozitivně zapůsobilo i na mnoho kněží a dá se říci i celou hierarchii. Podobně jsem přesvědčen, že i laiky potěšilo, že vedení katolické církve není situace v naší zemi lhostejná.

Když jsme přemýšleli, kde vzít růžence, rozhodli jsme se, že když už máme něco nakupovat, pomůžeme zároveň trpícím křesťanům v islámských oblastech, a proto jsme nakoupili růžence prostřednictvím dominikánského řádu od křesťanských výrobců v Betlémě, kterým tak jsme schopni prakticky pomoci. Lidem jsme o tom dali vědět a náklady na zakoupené růžence, kterými podporujeme pronásledované křesťany, se nám beze zbytku vrátily. Lidem vždy, když se přihlásí, zasíláme plakát s informacemi o Kruciátě, který mohou dát na nástěnkou, dále leták s popisem vývoje člověka a metodách umělých potratů včetně fotografie dítěte zabitého při umělém potratu, aby se jim problematika stala zcela konkrétní a naléhavou, dále několik přihlašovacích kartiček pro jejich přátele a požehnaný růženec z Betléma s průvodním dopisem a složenkou na zaslání daru uhrazující náklady.

Obsah Kruciáty jsme vzali z polského modelu. Lidé se zavazují pomodlit každý den konkrétní modlitbu (doporučujeme desátek růžence) a jednou za měsíc se ve všední den zúčastnit mše svaté s přijetím eucharistie a mši svatou obětovat na úmysl Kruciáty. Nemohou-li se mše svaté zúčastnit, mají obětovat jeden den svého utrpení na úmysl Kruciáty.

Závěr

Prakticky denně se přihlašují další lidé. Kolik lidí se ale připojilo, aniž se oficiálně přihlásili, je těžko říct. Rádi bychom uspořádali spolu s biskupem poutní setkání účastníků Kruciáty, aby se účastníci navzájem povzbudili a vyprosili si na nějakém vhodném poutním místě potřebné milosti pro další boj.

Radim Ucháč
(redakčně kráceno)

KOMENTÁŘE

Návrat

Benediktinky se připravují znovu otevřít klášter v Čechách

Za osvětlené vlády Josefa II. byly zrušeny mnohé kláštery v naší zemi. Mezi nimi i nejstarší z nich, klášter benediktinek u svatého Jiří na Pražském hradě, který založila již kolem roku 973 ctihodná Mlada Přemyslovna, neteř svatého Václava. (Břevnovský klášter byl pak založen roku 993.) Dá-li však Bůh, již tento rok se benediktinky v naší zemi znovu usídlí, tentokrát na Bílé Hoře v Praze pod ochranou Panny Marie Vítězné.

Myslím, že ač je to událost poměrně nenápadná, nebude pro náš národ v této době zcela bezvýznamná. Řehole svatého Benedikta byla sepsána již v roce 529 za časů pohnutých, kdy Evropa byla zmítána nepokoji v době stěhování národů. A tehdy přichází sv. Benedikt se svou *stabilitas loci* (věrnost místu). Jaký to mělo pro Evropu význam, se ukazovalo až postupně během dlouhých staletí. V roce 1964 pak prohlásil Pavel VI. svatého Benedikta za prvního patrona Evropy. Co přináší Benediktova řehole tak významného?

Dá se říci, že svatý Benedikt nepřichází s ničím napohled tak zvláštním. Nežádá přísnou chudobu jako později svatý František, nevydává se kázat mezi lidmi jako později svatý Dominik, nezakládá špitály či školy. Benedikt se skupinou mnichů staví vysoko na hoře důkladný klášter, podle přesných pravidel zde společně žijí, modlí se a pracují (*ora et labora*). Základem těchto pravidel (regulí – od toho řehole) je slovo *stabilitas*

Foto: archív

(stabilita, stálost, věrnost, vytrvalost...). Znamená to jednak již zmíněnou věrnost místu, vztah k místu, kde žijí, péče o ně, aby zde mohli dobře žít i jiní, i ti po nás. Ale je to též vytrvalost a stálost v každodenních povinnostech, v modlitbě a práci: od časného rána prožívat den jak den se všemi těžkostmi i radostmi, se stále stejnými lidmi kolem sebe... Každý benediktin má zůstat celý život v tom klášteře, do kterého vstoupil.

„S týmiž lidmi, na témž místě, pořád to samé a celý život? To přece není možné, to je na zblbnutí!“ řekne dnešní člověk, který je zvyklý každou minutu přepínat stanici v rádiu, každou hodinu slyšet novou reklamu, každý den si měnit oblečení, každý týden si vybrat peníze z automatu, každý měsíc mít novou milenkou (pardon, přítelkyni), každý rok jezdit do jiné země na dovolenou...

To vše dnes lidé umějí. Ale kdo si umí třeba všimnout, že Bůh dal dnes před dveřmi jeho domu vyrůst malé chudobce s růžovým okrajem, že klouček od sousedů už tak pěkně jezdí na své žluté koloběžce, že jeho vlastní paní má zrovna dnes po ránu tak něžné oči...

Svět láká člověka na stále nová lákadla, reklamy, nabídky, možnosti, ale probouzí v něm jen nespokojenost („nemůžeš se spokojit s tím, co máš, musíš mít víc, lepší...“). Nespokojenost pak žene člověka z místa na místo, od zážitku k zážitku. Ty ho však nenasytí, ale jen vyvolají další hlad. Kdo ale odolá, zůstane věrný, neuteče ze svého místa (ze své práce, od své rodiny...), ten může poznat

pravou spokojenost, radost, klid. To samozřejmě není snadné, tomu je třeba se učit s velkou trpělivostí a *poslušností* – poslušností řádu, ať už řádu v nějaké řeholi nebo prostě řádu Božímu, který je dán pro každého člověka.

Snad tedy s příchodem mnišek benediktinek bude našemu národu dáno o něco víc se těmito ideálům přiblížit. Snad tři české benediktinky po své dlouhé a nelehké cestě příprav v Polsku a Německu zde budou moci zapustit kořeny, které by prorůstaly do hloubky i šířky české země, té zahrady tolik poslápané.

Vít Cigánek

V České republice žije ve třech komunitách (Břevnov, Emauzy, Rajhrad) celkem 24 benediktinů. Benediktinky v Čechách dosud nejsou, několik Češek žije v zahraničních klášteřích: jedna v italském klášteře v Orte, jedna v polském klášteře v Przemyslu, jedna ve francouzském klášteře v Pesquié; v Komunität Venio v Mnichově žijí tři sestry a zde se připravují na založení kláštera v Praze.

Komunita Venio je zaměřena na „mnišství žité uprostřed velkoměsta“. Jsou pro ni charakteristické tyto prvky: život podle Benediktovy řehole a vlastních Stanov; liturgie, již se může aktivně zúčastnit každý příchozí; přijímání hostů s možností účasti na životě komunity; práce vně kláštera (sestry většinou vykonávají své původní zaměstnání se zkráceným pracovním úvazkem); sestry nenosí hábit, pouze na liturgii oblékají chórový plášť se závojem.

<http://www.benediktinky.cz>

Kostel Panny Marie Vítězné. Foto: archív

KOMENTÁŘE

Hledáme Vás, mámo, táto!

Sdružení pěstounských rodin hledá nové rodiče pro opuštěné děti

*Hledáme vás,
mámo, táto*

Pro opuštěné děti hledáme rodiče,
ochotné přijmout je do rodiny,
dát jim teplo domova, lásku
a bezpečí rodinného života.
Máte-li dostatek lásky
a síly na rozdávání,
ozvěte se.

Sdružení pěstounských rodin
Anenská 10, 602 00 Brno
☎ 543 249 142
www.pestouni.cz

Kampaň s tímto názvem zahájí 26. listopadu 2007 Sdružení pěstounských rodin; vyvrcholí benefičním předvánočním koncertem 1. prosince. Ve městě Brně budou prostřednictvím městské hromadné dopravy a na billboardech rozvěšeny plakáty. Cílem kampaně je oslovit co nejširší veřejnost a získat nové rodiče pro děti z různých typů ústavních zařízení.

V současné době se v kojeneckých ústavech a dětských domovech nachází mnoho dětí, které by rády znovu získaly milující rodinu. V důsledku vážného zanedbání, nezájmu nebo týrání musejí opustit svou vlastní rodinu a vyrůstají tedy bez lásky. Zásadním problémem, se kterým se odborníci na toto téma setkávají, je nedostatek rodičů. Dejme těmto dětem novou šanci!

Právě za tímto účelem probíhá kampaň Hledáme Vás mámo, táto, která se snaží upozornit ty, kteří mají možnost a touhu přijmout nové dítě do rodiny, že je tu cesta. Sdružení pěstounských rodin také upozorňuje na řadu omylů a mýtů, které v souvislosti s pěstounskou péčí kolují mezi lidmi. Přijmout dítě může pár i jednotlivců – ať již muž nebo žena. Důležité je, aby měli dostatek trpělivosti, něhy a lásky pro děti, které jsou citově deprivované a mají i jiné psychické či zdravotní problémy. Často se také stává, že potenciální zájemce odradí fakt, že neví, kam se obrátit. Od toho je tu právě Sdružení pěstounských rodin, které se náhradní

rodinnou péčí zabývá již od roku 1995. V současné době se ke sdružení hlásí přes 800 rodin s více než 1200 dětmi.

Posláním Poradny náhradní rodinné péče je umožnit dětem vyrůstat v harmonické rodině, získávat nové adoptivní a pěstounské rodiče pro opuštěné děti, odborně je vést v průběhu příprav na přijetí dítěte, poskytnout všestrannou podporu rodinám s přijatým dítětem do náhradní rodinné péče a umožnit tímto ohroženým dětem rozvoj jejich potenciálu a začlenění do společnosti. Budoucím i stávajícím pěstounským a adoptivním rodinám nabízí komplexní konzultační a poradenskou činnost v oblasti pedagogické, psychologické a sociální (vývojové opoždění, neklid a výchovné problémy, poruchy učení a řeči, integrace dětí do škol, právní aspekty pěstounské péče a adopce apod.).

Poradna také poskytuje v rámci projektu „Podpora rovných příležitostí“ služby „náhradním rodinám“, matkám v domácnosti a mladým dospělým, kteří

ztratili svou biologickou rodinu. Cílem je vytvořit a rozvinout služby, které pěstounům umožní najít si při radostné a náročné péči o děti chvíli sami pro sebe. Dále rodičům nabízí vzdělávání, které jim po období v domácnosti ulehčí vstup do zaměstnání nebo přispěje, aby mohli využívat nových možností komunikační a kancelářské techniky a usku- tečňovat své plány. Tyto kurzy využívají také mladí dospělí z pěstounských rodin a Domu na půli cesty, kteří si ještě nevybudovali svůj profesní život nebo si chtějí zvyšovat svoji kvalifikaci.

Poradna náhradní rodinné péče sídlí v Brně, na Anenské ulici č. 10 ve 3. patře. Můžete nás navštívit od pondělí do čtvrtka od 8 do 16 hodin, v pátek od 8 do 12 hodin.

Mgr. Andrea Malinková
Sdružení pěstounských rodin
Anenská 10, Brno 602 00
Tel.: 543 249 142, 731 507 400
E-mail: malinkova@pestouni.cz
Web: www.pestouni.cz

Sdružení pěstounských rodin
Anenská 10, 602 00 Brno

a

Centrum experimentálního divadla
Zelný trh 9, 602 00 Brno

Vás srdečně zvou
na předvánoční koncert vokální skupiny

YELLOW SISTERS

Svým zpěvem prochází tato ženská vokální skupina s lehkostí a šarmem napříč žánry Soulu, funky, r'n'b, world music, jazzu i reggae. Yellow Sisters jsou zvukovými iluzionistkami.
Nenechte si ujít tento jedinečný zážitek z dobré hudby.

Moderují Břetislav Rychlík a Jitka Čvančarová.
Součástí večera bude i vystoupení dětí z pěstounských rodin a nízkoprahové Pestré klubovny. Představí se přední odborníci na téma náhradní rodinné péče (MUDr. Dagmar Zezulová, Prof. PhDr. Jarmila Koluchová, Ljuba Václavová a MUDr. Rychnovský).

Kdy: 1. 12. 2007
Kde: Velký sál divadla Husa na provázku, Zelný trh 9, 602 00 Brno
Začátek v 19 hodin

ESEJ

Západní civilizace

Západní civilizace má své kořeny ve starověké židovské civilizaci a v antické řecké civilizaci, jejichž je dědičkou

Jak staří Židé, tak antičtí Řekové – jakkoli byli na první pohled od sebe odlišní – měli jeden společný rys, který je zásadně a kvalitativně odlišoval od všech ostatních starověkých národů. Tyto národy žily ve společensko-politických formacích, jež měly podobu říší a byly to orientální despotie. V nich byl pozemský vládce – např. faraon v případě Egypta – vnímán jako vládce vesmíru, jako bůh. Dynamiku životům lidí udávaly přírodní rytmy, např. záplavy Nilu. Protože pozemský vládce byl vnímán jako totožný s vládcem vesmíru, vnímali lidé svůj svět jako jediný možný – a nutně dokonalý a spravedlivý. Žádný rozdíl mezi tím, co je, a tím, co má být – tedy mezi pozemskou realitou a dokonalým ideálem pravdy, dobra a spravedlnosti, jímž se mají pozemské a lidské situace a činy posuzovat, nebyly schopné nahlédnout. Žily v dokonalé, uzavřené jednotě otrockého života vůči přírodě a rozmarům vládců.

Židé a Řekové tento náhled překonali – ti první díky milosti Zjevení, ti druhí díky (milosti) rozumu a filosofie. Mojžiš, který vyvedl židovský lid z egyptského otroctví, ho vyvedl ke svobodě pod Bohem. Bůh z lásky k lidem se jim ukázal a zjevil jim na hoře Sinaj Pravdu v podobě Desatera. Zjevil jim přesné a jasné principy toho, co je správné; principy, jež nebyly odvozené ani z přírody, ani nebyly dané vůlí lidských vládců. Náhle se objevila ohromná propast mezi tím, jak to na zemi chodí ve společenských poměrech a osobních životech lidí, a tím, jak by to správně mělo být. Pravda a realita se oddělily. Realita se měla přizpůsobovat Pravdě.

Židovský příspěvek západní civilizaci tedy zahrnuje toto poznání: zaprvé, žádný světský vládce není bůh. Jeho vůle není nejvyšším zákonem. Bůh existuje, a je to Bůh jediný, všemocný a transcendentní – oddělený od Jím stvořeného světa. On nám zjevil, co je správné. Jeho Boží zákon je naší povinností dodržovat navzdory všemu tomu, co by proti tomu stálo tady na zemi. Už nejsme otroky žádných přírodních rytmů ani svévolle kteréhokoli člověka. Můžeme žít svobodně pod Bohem a jeho zákonem.

Zatímco v židovské zkušenosti Bůh sestoupil k člověku, aby mu zjevil, co je

Foto: archito

dobré a správné, v řecké společnosti se člověk pokoušel vystoupit k božskému kritériu pravdy, správnosti a dobra prostřednictvím své vlastní rozumové spekulace, prostřednictvím filosofie. Západní filosofie, založená Sokratem, stojí na myšlence, že člověk je schopný užitím svého rozumu dopracovat se k univerzálním, objektivním a proto absolutním pravdám. V době Sokratově byly v aténské *polis* tři myšlenkové školy: konzervativci své doby, podle nichž aténská *polis* byla založená na mýtech, jež jsou a musejí být mimo racionální diskusi. Nikdo je nesmí zpochybňovat, protože by tím rozvrátil *polis*. Druhou školou byli jacísi relativističtí liberálové té doby – sofisté. Podle nich žádná pravda neexistuje a všechno je možné zpochybnit a relativizovat. Jejich dědici jsou dnešní postmodernisté. A potom to byl Sokrates, *philosophos*. Podle něho všechny nároky na pravdu je možné a správné zpochybňovat, ale výsledkem tohoto zpochybňování je získání jistoty o tom, co je pravda, co je správné. A na takto získané pravdě je správné vybudovat spravedlivou *polis*. Právě proto, že sokratovská filosofie si klade všeobecné otázky o člověku jako člověku, mají odpovědi, jež získává, všeobecnou platnost pro všechny lidi všude na zemi. Nejsou jen kulturně podmíněným osobním názorem „mrtvých, bílých, heterosexuálních mužů“, jak je shazují dnešní multikulturalisté.

Takže dědictvím řecké filosofie, založené Sokratem a dále rozvíjené Plato-

nem a Aristotelem, bylo poznání, že ve spravedlivé *polis* nemá vládnout vůle (svévole) lidí (ať už většiny nebo menšiny, nebo jednotlivce), ale rozumem nahlédnuté principy toho, co je správné.

Dědictví Říma

Římský génius nebyl na rozdíl od řeckého spekulativní a filosofický, ale praktický a administrativní. Římané vlastně řeckou civilizaci přijali za svou a rozšířili ji na celé Středomoří. Byli to dobří vojáci, státníci, organizátoři a administrátoři. Jejich samostatný filosofický příspěvek byl snad jen v teorii práva, v níž přirozenoprávní myslitelé jako Cicero a Seneca navazovali na přirozeně-právní myšlení Aristotelovo. Římané vybudovali říši, v níž existovala vláda zákona, jež se vztahovala na římské občany. *Civis romanus sum* – „jsem římský občan“ – to znamenalo, že žádný místní vládce se ke mně nemohl chovat svévolně, ale jen podle římského práva. V opačném případě proti němu stály legie celého Říma. A toto právo, tento zákon a tedy z něho vyplývající pořádek a mír byli Římané schopni nastolit v celé oblasti Středomořího moře – tedy ve větší části tehdy známého civilizovaného světa. Tuto vlastnost a toto dobro římského zákona si velmi dobře uvědomovali raní křesťanští církevní otcové, jež jinak římská říše nemilosrdně pronásledovala. Proto ji ani navzdory tomu nechtěli zničit, ale pokřesťanit. Namísto *Pax Romana* chtěli dosadit *Pax Christiana*.

ESEJ

Křesťanský moment

A to nás přivádí ke křesťanství. Ale ještě předtím se zastavme u tří bojových obrazů. Obraz první: Mojžíš vyvádí izraelský lid z egyptského otroctví a faraon se svým vojskem je pronásleduje – až je v Rudém moři zavalen přívaly vody. Obraz druhý: řecko-perské války. Malé, geograficky téměř nepatrné, rozhádané a hašteřivé řecké městské státy nejprve u Maratonu porážejí obrovskou Perskou říši, potom, o deset let později, jí heroicky, ale tragicky vzdorují v thermopylském průsmyku, aby nakonec triumfálně zvítězily v bitvách u Salaminy (námořní) a Plataí (pozemní). A konečně obraz třetí: námořní bitva u Aktia mezi Oktaviánem na jedné straně a Markem Antoniem a Kleopatrou na straně druhé. Co mají tyto tři obrazy společného? Kdyby si někdo myslel, že se jednalo o zápasy mezi dvěma evkvivalentními stranami, z kořenů západní civilizace by nepochopil nic, a tedy jakoukoli další námahu o porozumění by si mohl ušetřit jako marnou. Protože tyto zápasy byly zápasy mezi dvěma kvalitativně odlišnými náhledy na život, svět a společnost. V tom prvním to byl zápas mezi orientální despotií a národem, který se neměl řídit svévoli žádného vládce, ale kodexem, jehož původ byl božský. V tom druhém to byl zápas mezi orientální despotií, v níž byli všichni lidé otroky svévole vládce, a mezi politickou společností, v níž občané *polis* nebyli otroky, protože nepodléhali rozmaru vládce, ale jen zákonu, přijatému všemi občany po uvážlivé diskusi na Agoře. A v tom třetím případě šlo o zápas o charakter římského impéria – o to, stane-li se orientální despotií podle egyptského vzoru, nebo stane-li se dědicem římské republiky v tom smyslu, že bude právním státem s vládou zákona a císař bude jen *primus inter aequales* – první mezi rovnými.

Ve všech těchto případech – ať už u židovského národa nebo u řecké *polis*, rozšířené na římské impérium – se však ideál správnosti, pravdy a dobra vždy vztahoval na kolektivní entitu: lid vyvolený, aténskou *polis*, nebo římskou říši. Tím činitelem v dějinách, který má usilovat o dokonalost – ať už Bohem zjevenou nebo rozumem nahlédnutou – byla vždy kolektivní entita. Židovský národ jako celek má žít podle desatera a podle toho jej i Hospodin soudí: morální selhání jednotlivců ohrožují pohromami celý národ. *Polis* jako celek má být ideální; jednotlivec nemá žádnou inherentní hodnotu; jakoukoli hodnotu získává jen prostřednictvím své účasti na *polis*. Mimo *polis* je bezcenný

– klidně je přípustné otroka nebo barbara zabít. Sokrates nebyl mučedníkem individuální svobody, práv jednotlivce proti státu (konec konců, Platon byl jeho žákem); on zemřel za spravedlivou *polis* proti *polis* reálné. S římským občanem je nutno nakládat podle práva – ale jen s římským občanem. Otroka je možné kdykoli zabít – například nakrmit s ním lvy v aréně.

Augustinus Aurelius. Foto: archiv

Křesťanství, založené na Vtělení – tedy na tom, že Bůh se stal člověkem v osobě Ježíše Krista – přináší nové pojetí důstojnosti lidské osoby. Bůh se stal člověkem a určitý čas osobně přebýval mezi námi na zemi. Potom se za nás a za vykoupení našich hříchů obětoval na kříži, aby nám zajistil spásu. Spásu každé jednotlivé osoby, a to individuálně. Takže jeden každý člověk je stvořen jako obraz Boží a obdařený nesmrtnou duší. Z lásky k člověku se Bůh stal člověkem a zemřel pro spásu našich nesmrtných duší. Z tohoto obrazu vyplývá, že každá lidská osoba má mimořádnou inherentní hodnotu a důstojnost božského původu. To znamená, že nikdo – ani stát, ani jiní lidé – se nemohou k žádnému člověku chovat svévolně. A toto chápání lidské osoby křesťanství rozšířilo na všechny lidi a všechny národy. Proto už neměli být občané *polis* a barbari, občané římské říše a otroci. Všichni měli být Božími dětmi jako bratři a sestry. Teologicky tak státní moc začala dostávat omezení, jež časem umožní skutečnou politickou a individuální svobodu. Jinými slovy: myšlenka, kterou budu dále obhajovat, je ta, že ideál osobní a politické svobody vůbec není samozřejmý; že k němu lidé mohli dospět jen v rámci západní křesťanské civilizace jako dědičky civilizace řecké a židovské. Jak je to možné?

De Civitate Dei

Na začátku 5. století už začínal úpadek a pád Římské říše. V té době byl křesťanským biskupem v severoafrickém

městě *Hippo Regius* Augustinus Aurelius, dnes známý též jako svatý Augustin. Na časté otázky a výčitky svých vzdělaných – a tedy pohanských – přátel, jak si křesťané vlastně představují budoucnost, když impérium – tedy civilizační útvar – zaniká (podle názoru antických pohanů i v důsledku křesťanské subverze), což pro mnoho lidí té doby znamenalo konec civilizace vůbec, odpověděl svým dílem *De Civitate Dei* (O obci Boží). V něm postavil Augustin do kontrastu obec Boží (*civitas Dei*) a obec pozemskou (*civitas terrena*). Posledním a nejvyšším cílem člověka je spása, která spočívá mimo tento svět. Království Boží není z tohoto světa. Cílem člověka je vztahovat se k Bohu a dosáhnout spásy. K tomu člověku nepomáhá stát, který je sice přirozenou, potřebnou a nutnou institucí v důsledku inherentní nedokonalosti člověka (dědičného hříchu), ale naopak institucí zcela světskou, lidskou a vůbec ne sakrální. Ke spáse – nejvyššímu cíli člověka – mu pomáhá Církev. Od státu člověk nemá očekávat příliš mnoho. V otázce nejvyššího cíle člověka je stát nekompetentní. Vzhledem k tomu, že království Boží není z tohoto světa, vzhledem k nedokonalosti člověka, nebude nikdy na zemi ustaven ráj. Utopie je z principu věcí (z důvodů lidské nedokonalosti) nemožná. Světská moc a světské události mají v konečném osudu člověka (peklo nebo spása) omezené postavení. A Církev, tedy instituce, která už přímý vztah k transcendentnímu cíli lidského života má, se státem být provázaná nemusí. Naopak, vzhledem ke své důležitosti a misi má být na světské moci nezávislá. Jinými slovy, svatý Augustin tu načrtl svobodu Církve, její nezávislost na světské moci. Tato koncepce se stala předobrazem středověké západokřesťanské společnosti, v níž byly moc světská a duchovní od sebe oddělené více, než v kterékoli jiné civilizaci dosavadní.

Oddělení moci duchovní a její nezávislost byly předpokladem přijetí a ustavení ideálu svobody. Moc duchovní se týká sféry názorů, svědomí, přesvědčení, víry atd. Ale jen tehdy, když je tato sféra vyčleněna z domény státu, je možno uvažovat o svobodě svědomí a projevu: o svobodě náboženské a intelektuální. Jinými slovy, nezávislost duchovní moci, reprezentované Církví, na světské moci státu – a zároveň pluralitní a decentralizovaný charakter moci světské ve středověké Evropě byly nutnými předpoklady nastolení všech našich dnešních svobod.

Tato Augustinova koncepce byla uplatněna poprvé ve Franské říši Karla Velikého

ESEJ

a potom v celé západní středověké Evropě. Nebyla však uplatněna ve východo-křesťanské civilizaci. Pro Byzanc a potom Rusko byl vždy příznačný caesaropapismus. Byzantský císař a potom ruský car nebyli považováni jen za ochránce Církve (jako tomu bylo u západních panovníků), ale za její správce a zástupce Boží na zemi (což byl titul, který na Západě patřil papežům, ne císařům). Východní (pravoslavná, ortodoxní) církev nebyla na státu nezávislá, ale byla mu vždy podřízena.

V tomto modelu však nebyl možný vznik svobody ve věcech svědomí. Jelikož na Západě byla státní autorita ochránkyní moci duchovní, jež byla na státu nezávislá, byla nejprve ochránkyní Církve, která duchovní moc představovala; a dnes je ochránkyní právě té nezávislosti občanů ve věcech svědomí a intelektu – tedy intelektuální a náboženské svobody. Na druhé straně v důsledku toho, že státní moc Východu nebyla ochránkyní duchovních záležitostí, ale přímo jejich správkyň, žádný prostor pro svobodu svědomí a myšlení na Východě vzniknout nemohl: když vám stát vaše názory a přesvědčení nechrání, ale přímo spravuje, ve věcech ducha svobodní nejste. Individuální svoboda je tedy konceptem typický a pouze západním. Žádná jiná civilizace, tedy ani východní, ho nechápe.

Křesťanský středověk

Podívejme se tedy na charakteristické rysy západní křesťanské civilizace, tak jak se ustavila ve středověku. Co vidíme?

Zprv, křesťanské chápání života a osudu člověka. To znamená:

A. Člověk je entitou nesmírné, transcendentně zakotvené (Bohem dané) inherentní hodnoty.

B. Navzdory tomu (židovsko-křesťanský paradox!) je člověk bytostí inherentně nedokonalou, náchylnou k hříchu, chybující a v důsledku toho schopnou zlého konání. (Dogma o dědičném hříchu: pochybením Adamovým jsme zatíženi všichni.) V důsledku toho nikdy žádný ráj na zemi nebude, nikdy nebude ustavena dokonalá společnost, a člověk to od státu ani nemá očekávat, protože vládcové – i ti nejlepší – jsou též jen lidé, jsou tedy nedokonalí.

C. Objektívni etika, objektivní, rozumem nahlédnutelný (řecký kořen) a Bohem zjevený (židovský kořen) absolutní a universálně platný systém toho, co je dobré a správné, co je zlé a špatné.

A dále:

D. Do té doby nepředstavitelné oddělení moci světské a duchovní, jakož i ome-

zení moci světské mocí duchovní. Lord Acton napsal, že katolická církev byla tou institucí v dějinách, jež byla schopna se čelně střetnout se státem a v tomto střetu nebyť poražena; institucí, která byla navíc schopna omezit moc státu. Pokud pod politickým liberalismem rozumíme omezení moci státu, pak – jakkoli paradoxně to zní – katolická církev je tou nejliberálnější institucí v dějinách.

E. Bezprecedentní decentralizace a pluralita moci světské: jedná se o jednu (západní křesťanskou) civilizaci, ale o množství drobných království a knížectví.

Jaké byly chyby této civilizace? Moc duchovní nebyla vždy dostatečně oddělená od moci světské a často jí byla ovlivňována. A za druhé, nárok na náboženskou uniformitu obyvatelstva byl nerealistický a nesprávný – byl vynutitelný jen za cenu perzekucí heretiků, tedy i jejich vražd, tj. zločinů.

Od renesance k novověku

Co však na křesťanském Západě přišlo po středověku? Renesanční politická filosofie – to byl Machiavelli. On jako první emancipoval vědu o státu od hodnot, jimž má stát sloužit. Jeho politická věda se redukovala jen na schopnost státníka držet se u moci a posilovat ji. Cílem se stává vládnutí pro vládnutí. Jinými slovy: Machiavelli emancipoval vládce od povinnosti být poslušný přirozeného a Božího zákona. Tím vymanil stát z jednoho jeho středověkého omezení. Následkem byla svévole vládců, státní absolutismus – a tedy omezení svobody lidí. Renesanční politika tak nevedla k větší svobodě člověka, ale k větší svévoli státu.

Reformace od svého počátku nebyla hnutím za náboženskou svobodu. Reformátoři jako Luther a Kalvín neusilovali o náboženskou pluralitu, ale o nastolení svých názorů jako nové ortodoxie, jež byla alternativou katolické ortodoxie. A ty, kdo byli z pohledu jejich ortodoxie heretici, perzekvovali. Navíc však reformace vedla k posílení státní moci, a to v protestantských i katolických krajích. V protestantských to bylo dokonce přímým důsledkem reformačního učení, protože reformátoři záměrně propojili církev a stát.

V některých protestantských zemích nakonec zavládla náboženská tolerance, ne však jako důsledek záměru reformátorů, ale jako důsledek nezadržitého štěpení, pokud šlo o interpretaci bible. Tolerance tedy zavládla ne jako ctěný a obhajovaný ideál, ale jako praktická nutnost v rámci nábožensky frag-

mentované společnosti. Prvními politickými společnostmi, jež byly vybudovány na náboženské svobodě, byly dvě osady v Novém světě – Maryland, který založili katolíci, a Rhode Island, který založil protestant Roger Williams jako útočiště náboženských disidentů před netolerantními puritány v Nové Anglii. Jedinou pospolitostí, která se nikdy nedopustila perzekuce jinověrců, byli kvakeři.

Takže renesance nám přinesla právní pozitivismus, hodnotový relativismus a státní absolutismus. Etatismus nám navíc posílila reformace. V 18. století se na evropský kontinent dostavilo osvícenství, jež nám přineslo utopismus, tedy přesvědčení, že je možné uskutečnit ráj na zemi.

Osvícenci odmítli tradiční židovsko-křesťanský pohled na člověka jako na inherentně nedokonalého. Podle nich je člověk od přirozenosti dobrý, ale pokazila ho špatná společnost, konkrétně špatné společenské poměry a normy, jako je např. instituce soukromého vlastnictví nebo náboženské pověry a tmářství. Proto je ve světě tolik utrpení. Nedokonalost člověka nevychází z jeho nitra, ale je mu dána zvenčí. Člověk je takový, jakým ho udělala společnost; změnou společnosti je tedy možné i zásadně změnit člověka. Odstraněním oněch špatných společenských poměrů a institucí je možné společnost, a proto i člověka, kvalitativně zlepšit. Potenciál společnosti a člověka ke zdokonalování je neomezený a tak je možný nekonečný pokrok. Stačí jen společnost zbavit všeho tmářského, neracionálního, egoistického atd. A o tom, co je neracionální a co je naopak rozumné, rozhodují osvícenci. To oni mají spasit lidstvo a nástrojem této světské „spásy“ je pochopitelně politická, ekonomická a společenská reforma – tedy státní moc.

Francouzská revoluce

Ke slovu „osvícenský“ nutně patří slovo „absolutismus“, protože absolutistický stát je schopen nejefektivněji vykonat reformy a tím obšťastnit lidstvo. Osvícenci neměli nic proti absolutismu – jen požadovali, aby absolutistické vládcové vládli podle jejich rad (tj. v jejich chápání podle „rozumu“). V této atmosféře nesmírně exaltovaných očekávání ohledně možnosti dramaticky zlepšit lidský úděl, zlepšit ho politickou mocí, vykonávanou absolutistickým státem, vypukla Francouzská revoluce. Revoluce, kterou ještě dnes některé osoby mdlého ducha považují za revoluci za svobodu. Přitom jediná „svoboda“,

ESEJ

k níž tato revoluce vedla, byla „svoboda“ hlav oddělit se od trupů v důsledku „osvobozujícího“ dopadu gilotiny. A po potocích krve, prolitých pod gilotinami teroru jakobínů, těchto předchůdců nacistů i komunistů, revoluce vyústila v nastolení ničím neomezené vlády jednoho vojenského diktátora nad celou kontinentální Evropou. Tedy v totální antitezi svobody.

Je ale možné divit se tomu, že revoluce vedla k teroru? Vždyť přece každý postulát osvícenského pohledu na člověka byl mylný! Člověk se nerodí jen s dobrými sklony, ale i se sklony hříšnými a zlými. Není výlučným výtvořem společnosti a proto žádná reforma společnosti nemůže změnit nebo odstranit jeho přirozenost. Instituce soukromého vlastnictví není příčinou sobectví a následně všeho společenského zla, ale naopak jedinou pevnou garancí svobody, protože je prostředkem nezávislosti na vlivu, moci nebo bohatství kohokoli jiného – jednotlivce, většiny nebo státu. Absolutistický stát není schopen zajistit ráj na zemi, ale je schopen způsobit peklo. Tajemné, iracionální, duchovní a mystické je v životě člověka organicky přítomno a člověk po něm přirozeně touží. Proto byrokratická válka proti iracionalitě v životech lidí a jejich tradičnímu náboženství je útokem na jejich přirozený život v tradičních komunitách.

Takže v období Francouzské revoluce jsme už zaznamenali přítomnost tří intelektuálních (ale i politických) předpokladů totalitarismu 20. století. Byl to předně hodnotový relativismus a právní pozitivismus, které vymaňují státní moc z omezení přirozeného práva a umožňují tak kdejakou zločinnost pod nálepkou legálnosti. Za druhé utopismus, který vyvolává neadekvátní očekávání ohledně schopnosti světských činitelů zlepšit lidský úděl. A za třetí extrémní etatismus, tedy dramatické zvětšení státní moci a její kumulace a koncentrace v jedněch rukách, jež mají uskutečnit onu monumentální transformaci k nastolení dokonalé a šťastné společnosti.

Vývoj směrem k totalitarismu

Tyto tři předpoklady byly ještě více posíleny dvěma hnutími, jež se objevila po Francouzské revoluci v Evropě: obě byla dědici jakobínů. Byl to romantický nacionalismus, který posiloval právní pozitivismus a etatismus, a socialismus, který přispěl k posílení utopismu a etatismu.

Nacionalismus nadhodnocoval příslušnost člověka k etnické skupině a pod-

hodnocoval jeho primární příslušnost k lidskému rodu. Například jednotlivce je primárně Němcem, až potom člověkem. Hodnota jednotlivce se neodvíjí ani tak od toho, že má nesmrtnou duši nebo svobodnou vůli, ale spíše od jeho příslušnosti ke kolektivní entitě. Tím je oslabován universalismus a zdůrazňován partikularismus. Proto se za normy považují tradiční zvyklosti etnika, ne univerzální přirozené právo. Tedy právní pozitivismus. Navíc je stát vnímán jako mystický projev existence národa, je tedy obdáván mystickou aureolou svatosti. Tedy mystický etatismus.

Jakmile se tento právně pozitivistický a mysticky etatistický nacionalismus propojí navíc s materialistickým darwinistickým evolucionismem, založeným na soupeření ras a národů o životní prostor – *Lebensraum* – dostáváme nacismus 20. století.

Socialismus posílil utopická očekávání ráje na zemi v podobě hlásání možnosti okamžitého odstranění bídy a chudoby. Zároveň extrémně posiloval moc státu, protože poprvé v politických dějinách přisoudil státu úlohu zajišťovat blahobyt lidí v celé jeho šíři. Požadoval také postátnění soukromého vlastnictví jako instituce – nejen konfiskaci majetku toho či onoho člověka, ale hlásal nutnost a správnost podřízení celého bohatství v zemi, vlastnictví jako celku, státu. Ale postátněním všeho soukromého majetku lidé už nadobro ztratili i tu poslední baštu své nezávislosti na státu a okolní společnosti, a octli se vydáni napospas absolutnímu státu a ideologům, kteří jeho mocí vládli.

Radikální, extrémně utopickou a extrémně etatistickou – a zároveň plně materialistickou variantou socialismu, podle něhož člověk je formou hmoty, jež nemá žádnou duši a tedy ani žádnou transcendentní hodnotu – byl komunismus, spolu s nacismem druhý totalitarismus 20. století. Oba totalitarismy pojímaly člověka jen jako kus hmoty, který je možné vyhladit v zájmu šťastnější budoucnosti jiných kusů hmoty – těch, kdo mají dokonalejší etnický a rasový původ, nebo těch, kdo se budou lépe hodit pro život v revoluční společnosti. Člověk v jejich pojetí neměl žádnou transcendentní hodnotu – byl čistě imanentním útvarem, plně determinovaným materiálními silami – až u genetickými u rasistických nacistů, nebo ekonomickými u marxistických komunistů. Vhodnějším nastavením těchto materiálních sil, jež nastolí vládci totalitního státu, je možné vyšlechtit dokonalejší odrů-

dy lidí. Ti méně dokonalí samozřejmě skončí v Gulagu nebo v koncentracích. A imperativem dne je uskutečnit tuto totální transformaci lidí a společnosti.

Totalitarismus 20. století byl tedy vyvrcholením všech revolučních vln v západní společnosti od středověku – tj. od renesance přes reformaci, osvícenství, Francouzskou revoluci, až k nacionalismu a socialismu. Byl tak nejvyšším projevem anti-teistické, anti-humánní, proti-přirozené, proti-právní, utopistické a etatistické revoluce.

Jistě, nechci tvrdit, že středověk byl dokonalý. To ani zdaleka – stále dostatečně nezohledňoval posvátnost a nedotknutelnost individuálního svědomí, jež opravňuje a požaduje všechny naše liberální svobody jako cíl politického systému, kterým svoboda skutečně je. Ale i přesto některé středověké koncepty – existence objektivního mravního řádu, přirozeného práva, jež omezuje státní moc shora, nutnost omezení státní moci i zdola formou její decentralizace a rozdělení mezi několik institucí, antiutopický a realistický (tj. pesimistický) pohled na lidskou přirozenost – to jsou nutné podmínky dlouhodobého trvání svobodné společnosti.

Jiná cesta vývoje

I když byl středověk z hlediska legitimního ideálu svobody nedokonalý, neopravňuje nás to tleskat následnému vývoji od renesance přes Francouzskou revoluci až k totalitarismu 20. století, protože tento vývoj směřoval k popření jakékoli svobody, celé svobody. Vývoj od středověku k totalitarismu 20. století, jak ho zažila kontinentální Evropa, nebyl ani nutný, ani jediný. Západní civilizace nespočívá jenom na Evropě. Například na druhém břehu Atlantiku byl založen její výhonek, který postupně sílil, až ji v tomto století svou vitalitou překonal. A pokud jde o politickou sféru života společnosti, překonal Evropu už na konci 18. století, protože USA se jako politická společnost explicitně konstituovala za účelem zajištění svobody. A to se jí i podařilo; do značné míry díky tomu, že Amerika si zachovala mnohé „středověké“ rysy, a nebyla tedy poznamenána vývojem k totalitarismu, který zasáhl evropský kontinent. Všechny ty rysy, jež jsem označil za středověké a zároveň potřebné pro svobodu lidí, byly v Americe více přítomny než v Evropě.

Presvědčení o existenci dobra a zla, o tom, že něco je jednoznačně správné

dokončení na str. 12

VĚROUČNÉ OTÁZKY

Kremace a křesťanský pohřeb

S těly zesnulých ať se zachází s úctou a láskou v naději na vzkříšení

Na dotazy týkající se víry a mravů odpovídají kněží Řádu bratří kazatelů (dominikánů) s úmyslem stanovisko Církve srozumitelně zprostředkovat. Dotazy lze zasílat na korespondenční adresu redakce.

Jak je to s kremací – proč to dříve byl hřích, a dnes není? Je dnes jedno, jak se s tělem naloží, nebo ne, a proč?

Za otázkou „zda kremace někdy byla hříchem“ stojí v první řadě otázka, do jaké míry je hříšné jednání, které je v rozporu s tím, co nařizuje církev. Konkrétní způsob nakládání s tělem zemřelého není totiž přímým předmětem žádného z deseti přikázání, proto musíme odpověď dohledávat v rámci disciplinárních nařízení jednotlivých křesťanských společenství. Pokud jde o Římskokatolickou církev, tak ta kremaci dříve skutečně zakazovala.

Nebylo tomu však proto, že by katolíci dříve nevěřili tomu, že i spálené tělo může být vzkříšeno. Ani svou silou známa středověká úcta k tělesným ostatkům není hlavní příčinou toho, proč dříve nebylo možno „legálně“ spálit tělesné ostatky. Důvodem zákazu bylo právě to, že kremace se stala praktikou těch, kteří jejím postřednictvím chtěli vyjádřit svůj nesouhlas s učením Církve.

Dnešní Kodex kanonického práva výslovně říká, že kremace je povoleným způsobem nakládání s tělem zemřelého, způsobem, který nebrání skutečného pohřebních obřadů podobně jako v případech, kdy je tělo uloženo do země. Katechismus katolické církve jasně říká, že „Církev dovoluje kremaci, jestliže taková volba nezpochybně víru ve vzkříšení mrtvých“ (Katechismus katolické církve, č. 2301).

Můžeme tedy z toho, co bylo řečeno výše, vyvodit, že je dnes jedno, jak se s tělem zemřelého naloží? V době, která prožívá velký úpadek úcty k zemřelým, se k odpovědi na tuto otázku roz-

Foto: archio

hodně nemůžeme postavit lhostejně. Na prvním místě musí vždy stát naše víra ve spásu duše zemřelého a vzkříšení jeho těla na konci časů, na druhém místě její co nejlepší realizace v konkrétních podmínkách v okamžicích následujících po jeho odchodu z tohoto světa. Jestliže dnes mnoho zemřelých odchází z tohoto světa bez jakéhokoli pohřebního obřadu, pak otázka, zda jeho tělo bude spáleno, nebo ne, nestojí na prvním místě.

Přesto musíme trvat na tom, že uložení těla zemřelého do hrobu zůstává stále nejvhodnějším způsobem z hlediska katolické víry. Umožňuje totiž pozostalým těsněji se spojit s bytostí zemřelého, a tak plněji uskutečňovat jednotu církve putující, trpící a oslavené v případě, že zemřelý, jemuž tělo náleží, byl blahoslaven nebo svatořečen. Víme sice, že možnost průzkumu tělesných ostatků není dnes podmínkou beatifikačních a kanonizačních procesů (například tělo sv. Terezie Benedikty od Kříže bylo spáleno po jejím usmrcení v plynové komoře), ale jak by dnes mohli věřící přicházet prokazovat úctu, děkovat a prosit například ke hrobu sv. Bernadety ve francouzském Nevers, kdyby její tělo, po více než sto letech stále neporušené, bylo po smrti spáleno?

Na závěr můžeme nahlédnout přímo do Kodexu kanonického práva, kde je v kánonu č. 1176 jasně shrnuto vše základní, co se týká naší problematiky:

§ 1. Zemřelí křesťané mají mít pohřeb podle norem práva.

§ 2. Církevní pohřeb, jímž církev vyprošuje zemřelým duchovní pomoc a prokazuje úctu jejich tělům a zároveň živým dodává útěchu z naděje, je nutno konat podle předpisů liturgických knih.

§ 3. Církev velmi doporučuje zachovat zbožný zvyk pohřbívání těl zemřelých do země; nezakazuje však pohřeb žehem, pokud nebyl zvolen z důvodů odporujících křesťanské nauce.

fr. Lukáš Fošum OP

Nechceme vás, bratři, nechat v nevědomosti o těch, kteří už zemřeli. Nesmíte pro ně truchlit tak, jak to dělají ostatní, kdo nic nevědí o naději. Protože věříme, že Ježíš umřel i vstal z mrtvých, věříme také, že s Ježíšem Bůh přivede i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním. A pak už budeme s Pánem navždycky. (1 Sol 4, 13-14.17)

Vzkříšení Lazara. Foto: archio

NA ZÁVĚR

dokončení ze str. 10

a něco špatné (tedy podle evropských „sofistikovaných“ relativistů „černobílé vidění světa“) a z toho vyplývající moralismus a idealismus. Dále omezení moci státu a jeho decentralizace formou federalismu a rozdělení moci. A konečně, na rozdíl od Francouzské revoluce, to byl pro Ameriku příznačný skeptický pohled na člověka, z něhož právě Otcové zakladatelé odvozovali potřebu toho, aby nikdo, žádný člověk ani instituce, neměl absolutní moc, ale naopak, aby moc ve státě byla ústavou striktně omezená, rozdělená a decentralizovaná. U Otců zakladatelů také neexistoval žádný utopismus ohledně světlých zítřků, žádný fanatický, militantní odpor vůči náboženství a soukromému vlastnictví. Naopak – americká politická obec byla založena proto, aby lidem zajistila svobodu prostřednictvím ochrany jejich majetku a možnosti nerušeně kultivovat své náboženské citění – ne proto, aby proti nim vedla rovnostářské nebo ateistické kampaně. Vývoj v anglosaském světě je vývo-

jem, jímž kontinentální Evropa mohla jít, kdyby se nevydala cestou Francouzské revoluce a jejích dědiců. Miliony lidí na evropském kontinentě by potom nemusely zemřít násilnou smrtí.

Dnešní Amerika už samozřejmě není Amerikou Otců zakladatelů, protože etatistická, relativistická a utopická koroze, která už nadobro vymazala západní civilizaci v Evropě, ji vymazává i v Americe. Tato koroze však není americký výtvorem, ale evropským importem. Západní civilizace v Evropě je už mrtvá; v Americe se stále vede zápas o její zachování a přežití. Jak to dopadne, je zatím předčasně odhadovat.

Totalitáři v Evropě zatím netriumfovali – ale to jen díky americké ochotě vést moralistní křížáckou výpravu (podle středověkého vzoru!) proti Říši zla. Evropské společnosti tak totalitarismu unikly jen o vlásek: stále však nechápou jeho podstatu a kořeny. Proto dnes duchovně vyprahlá a na pečovatelský stát spoléhající Evropa nejspíše zažije totalitarismus znovu, pokud se objeví nějaká

nová svůdná utopická ideologie – žádné morální protilátky proti totalitarismu totiž v Evropě nejsou. Totalitarismus není navždy překonaným fenoménem 20. století: totalitarismus je stálým pokušením lidského rodu a vlastně druhou nejstarší politickou vírou lidstva: jeho svůdný apel je hlasem hada nabízejícího lidem jablko se slovy: „Budete jako bohové!“

A zástupy naivních evropských levicových intelektuálů – lidí, jež Lenin nazval „užitečnými idioty“ – tomu budou nadšeně tleskat jako definitivnímu „osvobození“ lidstva.

Roman Joch
(mezititulky redakce)

Vážení čtenáři, děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplat

redakce

Liturgická čtení

28. 10.	Neděle	Sir 35,15b–17.20–22a, Žl 34, 2 Tim 4,6–8.16–18, Lk 18,9–14 <i>30. neděle v mezidobí</i>			
29. 10.	Pondělí	Řím 8,12–17, Žl 68, Lk 13,10–17 <i>sv. Narcis</i>	1. 11.	Čtvrtek	Zj 7,2–4.9–14, Žl 24, 1 Jan 3,1–3, Mt 5,1–12a <i>Slavnost Všech svatých</i>
30. 10.	Úterý	Řím 8,18–25, Žl 126, Lk 13,18–21 <i>sv. Marcel</i>	2. 11.	Pátek	Mdr 3,1–9, Žl 116, Řím 8,14–23, Mt 25,31–46 <i>Vzpomínka na všechny věrné zemřelé</i>
31. 10.	Středa	Řím 8,26–30, Žl 13, Lk 13,22–30 <i>sv. Wolfgang</i>	3. 11.	Sobota	Řím 11,1–2a.11–12.25–29, Žl 94, Lk 14,1.7–11 <i>sv. Martin de Porres</i>

4. 11.	Neděle	Mdr 11,22 – 12,2, Žl 145, 2 Sol 1,11 – 2,2, Lk 19,1–10 <i>31. neděle v mezidobí</i>			
5. 11.	Pondělí	Řím 11,29–36, Žl 69, Lk 14,12–14 <i>sv. Zachariáš a Alžběta</i>	8. 11.	Čtvrtek	Řím 14,7–12, Žl 27, Lk 15,1–10 <i>sv. Gottfried (Bohumír)</i>
6. 11.	Úterý	Řím 12,5–16a, Žl 131, Lk 14,15–24 <i>sv. Leonard (Linhart)</i>	9. 11.	Pátek	Ez 47,1–2.8–9.12, Žl 46, Jan 2,13–22 <i>Svátek Posvěcení lateránské baziliky</i>
7. 11.	Středa	Řím 13,8–10, Žl 112, Lk 14,25–33 <i>sv. Wilibrod</i>	10. 11.	Sobota	Řím 16,3–9.16.22–27, Žl 145, Lk 16,9–15 <i>sv. Lev Veliký</i>

RC MONITOR – zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplat. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.